

De figueren van alle goude en silvere penninghen die van nu voortaan achtervolghende tplacaet van den ghelde, cours ende loop sullen hebben inde landen van herwaertsovere, ende alle andere hier in niet in prente gestelt, worden verclaert voor billoen, ende niet ontfanckaer

<https://hdl.handle.net/1874/9118>

De figueren van

alle Goude ende Siluere pennin-
ghen die van nu voortaan achtervolghende Tplac-
caet vanden Gheide / cours ende loop sullen hebben
inde Landen van herwaertsouere / ende alle andere
hier in niet in prente geseit / worden verclaert
voorz biloen / ende niet ontfaenbaer.

Chantwerpen.

By Guillaem van Paris / op de Lombarderde veste / liden
gulden Pellicaen. Anno M. D. Lxxx.

Sommarie vander Priuilegie.

DE Con. Maiesteijt heeft geordineert ende wt gratien speciale toegelaten ende gheautoriseert Guillame van Parijs/dat hy voortan sal moghen alleene/ende met seclusie van alle andere) printen de saken ende affaires/aenclanden/ende der Munte van zijnder Maiest. Als te weten/Privatien/Permissien/Moderatien/Boecks/kenen/ende Goude en Siluere penninghen gheualucert en met haren prijs / weerde en ghe- wichte.

Mercken ton gaende vercooperale en Druck expediant. dandi

de allen anderen Printers en Liberrariers ende eenige saken zijnder Ma. Munten aenclanden oft elders gheprint / in dese landen te de pene van hondert Rinsguldens/en arbiter/en bouen dien / confiscatie vanden seluen en blijckende byder Priuilegien daer af ghespuesel inden secreten Raedt/en van Brussel gheteeckent **B D D R E R**. Ende **B L J L E T E R**.

Philips byder gratien

Godts Coninck van Castilien / van
Leon / van Arragon / van Nauarre /
van Napels / van Sicilien / van Bail
lorche / van Sardeyne / bande Span
den Indien ende vasten Lande der
zee Oceane. Eers hertoghe van Do
stie. sene / hartoghe van Bourgoingnië / van Lothryck / van
Brabant / van Lymborch / van Luxemborch / van Seire /
ende van Beianen / Graue van Palsborch / van Maen
deren / van Artois / van Bourgoingnien / Palsgraue ende
van Henegouwe / van Hollant / van Seelant / van Namen /
ende van Suytphen / Prince van Swaue / Marchgraue
des heylighs Rijck / heere van Triestant / van Salins / van
Mechelen / bande stadt steden ende landen van Utrecht /
Duerijse / ende Groeningen / ende dominateur in Aile en
Afrische. Allen den ghenen die dese ieghenwoordige ope
ne brieuen sullen sien oft hoozen lesen / saluyt.

Alsoo onlanck inde voorszeden maent van Nouembri /
van onsen wegghen by prouisie ghemaect en ghepubliceert
zijn tweederley placcaten opt stuck vander munten / ende
dat int placcaet in Holland ghepubliceert / gheseyt is dat
de goude ende siluere penninghen aldaer geinsceert nae
den eersten Januarij naestcomende / loop hebben souden
ten prijse aldaer verclaert. Ende beuindende de seine
ordonnantie onderlinge te discorderen daerwt groote in
conuenienten alreets gheresen zijn / en noch meer ghescha
pen zijn te rijzen / begherende daerinne te versien ende ont
te comen tot vereeninge en verlijkinge vader muntē ouer
alle de Prouinciē een generale prouisionnele ordonnantie
te maken / hoe tghete ontfanghen ende wtgegeuen sal wor
den ouer alle onse Nederlanden / ende ordne te stellen op
alle abusen ende ongheregeltheden / causerende verloop
ende yfelinghe vanden gelde tot groote schade en bederffe
nisse van onse onderfaten ende diuersie bande trafficque
ende coopmans handel.

S O eest dat wy tgene voorsz is ouerghemerct / ge
hadt hierop daduys van onse seer lieue ende wei bemin
de Staten generael van onse Landen van herwaerts
ouer. hebben by aduysle ende deliberatie van onsen seer
A ij lieuen

Heuen en seer beminden Heue en broedere den Certf hertoghe van Dostenriich/ hertoghe van Bourgoingnien, etc. Gouverneur en Capiteyn generael vande Nederlanden. En van onsen seer lieuen en ghetrouwen Heue Ridder vā onser oordene/ Gouverneur van Brabant/ Hollant/ zeclāt/ en Utrecht/ en Lieutenant generael van onsen voornomden Heue en broedere Certf hertoghe vā Dost enriich/ etc. Heeren Wilhem Graue van Nassau/ Prince vā Dagnien etc. Mitsgaders ooch van onse seer lieue en ghetrouwe die Luyden van onsen raede van Straete en financie / daerop behoort de generaels van onser munt. Gheordineert en gheskateert/ ordineren en statueren by desen by weghe vā permissie en tollerantie alleenlijck ter tijt toe me nter eerste oportuniteyt op tsuich vander munte naerder sal moghen verlien dat niemant van wat state oft qualiteyt hy sy / onse onserlaten oft andere eerighe der naebeschreuen muntē en penninghen binnen dese onse Nederlanden hoogher en sal moghen wtgeuen oft ontfangen/ dan ten pryse die hier nae ghepermitteert worden. Doch geen andere penningen van goude oft siluere en sal moghen ontfangen oft wtgeue binnen de se onse voorsz. Nederlanden / dan de ghene hier naer verclaert sijn/ daeraff de figueren hier in pte ghesceit sijn . Verclarende alle andere daerinne niet ghespecificeert voorsz. billoen/ en egeenen cours oft loop te moghen hebben in onse voorsz. Landen/ noch ooch de selue by hem te houden tot wat pryse dattet sy/ alles op verbeurte vande selue penninghen/ en tot dien r. gulden voorsz. elke der seluer penninghen/ soo wel byden genen die de selue verbode penninghen binnen dese Landen sal hebben ghebracht/ onder hem ghehouden/ ghepresenteert oft wtgegeuen/ oft ooch de gene die de voorsz. gepermitteerde en toegelaten penninghen tot hoogeren pryse sal hebben geboden oft wtgegeuen als de gene die de selue sullen hebben ontfangen/ ende dat voorsz. eerste reyse/ en voorsz. tweede reyse tdebbeel vā dier en voorsz. derde reyse on de selue pene/ en daer en bouē ghebannen oft anders arbitralijck ghecorrigeert te worden en dat onse der voorsz. Staten/ Nassalen en steden/ Rētmeesteren/ Ontfangers/ pachters/ en innehaelders van tollē/ accijsen/ beden/ generale oft particuliere middelen/ impossten en andere ghelijcke saken sullen bouē de voorsz. penninghen

verbeuren heure pachtingen en officien/ en by andere van
de voorsz. controuentie kunnende doen blycken impetra-
bel wesen. En om te beletten dinconuenienten cauenserende
verloop en rplinghe vande munten en eens ordze op tseyt
der seluer te moghen stellen/ hebben wy gheordineert ende
ghestatueert/ordineren en statueren tgene hier nae volcht.

Inden eersten want men bevindt vele goude en siluere
penninghen ghesneden/ ghebroken/ gheschropt/ en ghemin-
dert in heure ghewichte/ en daer oock heel stucken wt zijn/
verbieden insgelijcx alsulcke penninghen also ghesnede/ ge-
broken/ geschropt/ ghemindert int ghewichte/ te ontfangē/
besteden/ oft wt te geuen tot wat pryse dattet sy / maer die
schuldich te wesen te brenghen op de Wissel daer men hun
de rechte weerde van dien geuen sal/ naevolgende dinstruc-
tie daerop gemaect/ dat oock egeene goude pennin gen an-
ders ontfanghen noch wtgegeuen sullen worden/ dan met
rechte gewichte/ opde verbeurte en confiscatiē vande voorsz.
penninghen/ en bouen dien te verballē in de pene vā tde ob-
bel van dien/ so wel diet wtgegeuen oft gepresenteert heest
als diet ontfanghen sal hebben.

Item aengesien dat den prijs vāder munten is het prin-
cipael fundament vande Valuatien en onderhoudenisse
vande ordonnancie der seluer munten. Daerom verbieden
wy wel expresselijck dat niemant van wat state oft condi-
tie hy sy/ hem en voordere te exerceren het seyt vande wis-
sel/ sonder daer af te hebben behoorzijcke commissie vande
generaels vander Munte/ en daerop ghedaen den behoorz-
lijken eedt/ en dat hy openbaerlijck voor zijnen winckele
wsette de schotel met onse wapene daerop geschildert/ ten
eynde dat een pegelijck mach bekēt wesen/ dat hy tot sulcx
is gecōmitteert/ op de verbeurte vā hondert goudel Realen.

Item dat egeen wisselaers en sullen moghen eenige ma-
terie van billoen/ massen oft cendreen van gout oft siluer
vercoopen aen goutsneden oft andere/ dan sullen schuldich
zijn de selue materie te leueren op de munte vande pro-
uincie daer sy resideren oft daer geen munte en is ter nae-
ster mūte. En also de mūte niet gemaect en is om vercocht
te wordē/ maer om tot alle dingē pryse stellē / interdicerē
eenē pegelijckē wie dat hy sy/ so wel Lassiers/ cōtoir knech-
ten/ pōtgacders/ makelaers/ als alle andere eenige gemūte

goude ofte siluere penningen van onsen oft anderen slaghe te coopen ofte te recoopen aen wien dattet sy. Ende aengaende de cendzeen oft eenighe andere materie van gout oft siluer weseude in masse oft onghemint / verbieden wy die te coopen oft te recoopen tot hogheren pryse dan tselue toegelaten en gepermitteert is / en dan men daer af betaelt in onse munte vande Prouincie daer die ghecocht worden / op pene van confiscatie der voorsz penninghen / materie / oft stoffe / ende boete / van tdebbel vanden pryse vande penninghen ende materie voorsz / soe wel ten alle vanden cooper als vanden vercooper / elc vooz al deerste reyse / ende vooz de tweede reyse tdebbel van dien / en vooz de derde reyse bouen de voorsz boete arbitralisch gestraft te worden.

Item dat niemant van wat state / qualiteyt / oft conditie hy sy / hem en verboozder op te coopen oft te vercoopen eenighe lichte penningen van goude oft siluere / gesmolte oft ongesmolte / noch andere massen oft cendzeen van gout oft siluer / oft van billoen om te transporteren / doen oft laten transporteren wt onse voorsz Landen om te leueren op eenighe vrende muntten / op de verbeurte vande voorsz materien / ende bouen dien vooz elck merck gouts een pene van hondert goude Realien / ende vooz tmerck siluers bytlich gheijche Realien vooz deerste ende tweede reyse / ende vooz de derde reyse bouen de voorsz penen gheschabotteert ende gebannen te worden / niet tegenstaende eenighe andere placcaten ter contrarien van dien / ende dat om het misbruyck.

Item dat hem niemant en sal mogen onderwintē van eenich gout oft siluer te affinieren oft te scheyden sonder vooz al te hebben commissie van onse generacis vande munte / ende daer op ghedaen te hebben den behoorsijckē eedt waer nae de selue schuldich sullen sijn hun te reguleren. We weten dat sy geen gout oft siluer en sullen mogen vercoopen noch leueren om buyten de prouincie van sijne residentie ghetraspoteert ofte verbuert te worden / ende by aldien dat de voorsz materie alsoo ghescheyden en geaffineert weseude / eenighen onbekenden vrendelich toecomt / sal schuldich sijn de selue materie wt sijn handen niet te laten gaen / maer in sijn presentie moeten geseuert worden op de munte vande Prouincie daer de selue ghescheyde en gherfineert is / ten ware inde Prouincie egen munte

munten wate. Ende indien gheballe ter naester munte
ende inde stede daer egheen munte en is / daer sulcke affi-
neringhe soude moghen gedaen worden / sal de voorsz affi-
neerder gehouden wesen de voorsz materie wt zijn handen
als bouen / niet te laten gaen / ten sy hy daer af hebbe goede
ende suffisante borghe / dat de voorsz materie bande munt
te niet en sal verbrændt worden. Wel verstaende dat alle
affineerders sullen moeten behoorlijck register ende boec
houden bande qualiteyt van alle die materie / soo wel van
goude ende siluere die sy gheaffineert ende gescheydē sul-
len hebben met naeme ende toename / ende van wat plaet-
se de persoonen zijn diet selue hebben doen affineren / om
de generaels vander munten daer af behoorlijcke redene
te geuen tallen tijden wanneer sy daertoe sullen verfocht
worden / al op de pene van hondert Realen vooz eerste
reys / vooz de tweede reys / d'obbel / ende vooz de derde
reys bouen de voorsz pene arbitralijck gestraft te wordē.

Item dat niemant wie hy sy / hem verboordere te doe-
ne eenighe courtaige oft makelaerdye van eenighe specie
van gelde gevalueert oft ougevalueert / massen / gernaillē
oft andersins in wat maniere dattet sy / ghewoicht oft on-
gewoicht weder hy profyt daer af neme oft niet. En indie
penant bebonden worde de selue courtaigē oft makelaer-
dyen ghedaen te hebben / die sal verbeuren vooz eerste
reys dertich gouden Realen / ende vooz die tweede reys
sal betalen gelijcke pene / ende bouen dien gestelt worden
opt schauot / oft pillory / oft andere openbare plaetsen van
der Stadt daer te gebeuren sal / twee uren vooz noene
als infracteurs ende ouertreders van onser ordonnan-
cie.

Item dat niemant wie hy sy en sal moghen souderen /
lappen / swaren / nagelen / noch vergulden eenighe goude
penningen / op pene van twintich goude Realen op eick
stuk dat sy in alsiicker manieren geswaert sullen hebbe.
Welverstaende dat oock niemant en sal mogen bide be-
steden / ontfanghen / oft wtgeuen alsielcke voorsz pennin-
ghen / maer die schuldich wesen te brenghen inde Wissel /
daermen hen de rechte weerde van dien geuen sal / vol-
gende der instructien dien aengaende ghemaect op ghe-
lijcke pene.

Verbieden daerenbouen alle onse onderlatē en ander
van wat state oft conditie sy zijn / de voorsz goude en silue
A iij re pen

I penninghen by dese onse permissie ghebaueert zijnde/te
schrood en/snijden oft wasschen met sterck water / ciment/
oft andersins in ghelijcke manieren te verminderen op de
verbeurte van lijf ende goet.

Item alsomen bevint dat dopsoecken vanden gelde de
meeste oorsake is van dongheregeitheyte vande munte / en
de liden daer door gespolieert wordē van alle goede munte
en daer teghens innegebracht andere penningen van min-
der weerde/ghewichte en alloy. En dese landen daermede
worden verbult/ al tot grooten achterdeele vande gemen-
ne welvaert.

Verbieden hier mede oock wel expresselijck / dat niemāt
wie hy sy hem verboordere eenighe penninghen van gout
oft siluer op te soecken oft profijt daer op te gheuen/ op de
pene van xxx.goude Realē voor deerste reyse/ voor de twee
de reyse (dobbelt/ en voor de derde reyse bouen de voorsz.
de pene openbaerlijck gheschabottert te worden.

Item dat niemant wie hy sy hem en verboordere eenige
penninghen van gout oft van siluer te bicqueteren/ om als
so de sware wt de lichte te scheyden/ en de lichte wt te ghe-
uen/en met de sware zijn profijt te doene / op de pene als
bouen.

Item om te schouwē die abusyen die dagelijcx geschiedē
ouermits de Loopuyden opsoecken en opcoopen de geper-
mitteerde en ongepermitteerde penningen en ander mate-
rie van goude en siluere tot hoogerem prijse dan den prijs
vander munte/dwelck een vande principael oorsaken is
waer wt thoogen vande voorsz. penninghē en cendreen/
nagevoicht/ alsoo dat de coopers en vercoopers soeckende
haerliedē eygen profijten/de munte aldermeest verhoogen
stellende oock ten prijse alle nye ende en quade munte/ we-
sende van minder weerde / daer deur deguede munte te
niete gaet/en alderhande penninghen en materien wt den
Lande verbuert worden. Waerom wy oock verbieden wel
expresselijck dat niemāt wie hy sy sulcx als voorszeyt is hun
en verboorden te doene in wat maniere dat het sy. En in
die enige cooplidē oft yemāt anders/ vā wat natic staet
oft cōditie hy zijn mochte beuōdē wordē tselue geexcedert
oft misbruyct te hebbē. Willē en ordonnerē wy dat sy voor
deerste reyse veruallen sullen inde pene vā drysent goude
Realen/en voor het tweede in het dobbelt van dien.

Willen en ordonneren voorts dat de gene die eenige assistencie gedaen sullen hebben om eenighe penningen te helpen packen/wechboeren oft bergen/ tſy in specie/ masse oft lingote/al waert oock dat de voorsz. penningen/massen/oft andersins/huntleden niet toebehoorden/ verbeuren sullen die weerde vande voorsz. penninghen/ masse/ materie/oft andersins/en bouen dien de pens kan vijftich goude Realen/en vooz de tweede reyse het dobbel van dien/en arbitra lijk ghestraect te worden.

Verbiedende voorts alle Cremers/Mercheniers/Gout smeden/Cooplieden/maechelaers/ Lassiers/Collnacs/ontfangers vande generale oft particuliere middelen ende alle andere niet hebbende commissie vande wisselaers van wat state sy zijn/henlieden tonderwinden eenighe materie van billoen gheacht/te roopene oft eenighe penningen van goude oft siluere op te sueckē/ op de verbeurte vāde voorsz materie en penningē/en bouen dien een boete van hondert Carolus guldens telcker reyse als sy bevonden sullen worden tselue ghedaen te hebben.

Item deur dien wy bevindē dat het seyt vande goutsmeden en siluersmedē seer verloopen is/en men dagelijcx veel faulten en groote abuyſen daer onder bevindt tegen de gemeyne weibaert/soo eil dat wy hun gebiedē wel expresse lijk dat sy hun sullen dragen int exercitie van hunnē ambachte/nae de ordonnācie vande Jare xv.hond. xx. daer op gemaect/en indē Jare xv.hōd. ij. vernicut. Te wetene dat sy den nieuwen keur anders niet en sullē mogen verwerken dā op elc penningē acht greyn ter remedien vā twee greynē/en van gelijkē oock den oudē keur op xj. penningē sijn siluers. Wel verstaende dat sy alle tvoorsz. werck niet onbehoorlijk en sullē mogen souderen. En dit al op de verbeurte van xij. Ingeischen siluers op elc merck.

En aengaende het goutwerck dat meest importeert ende meest daerinne mis bruyct wort/so bevelen en ordonneren wy wel expresse lijk/dat li egeen gout en sullē verwerckē/tē sy van tweentwintich karatē/ ter remedie van een quaert vā eē karatē. Te wetē werckē daer geen soudure toe en behoeft/ende in cleyn hoi ende draet werken die geamailleert moeten worden ter remedien van een half karatē/wel verstaende dat de selue oock niet onbehoorlijk

en sullen moghen gefoudeert noch met amansen ouerla-
den worden / op de verhouerte bande voorsz. wercken in
stukken gheslaghen te worden/ende daerenbouen te beta-
len van elck merck twaelf Ingeischē gouts. Van alle welc-
hedes voorsz. is die Dekens ende gheswozene bande
voorsz. ambachten/daer scherpe toelicht op sullen hebben
misgaders oock het visiteren vanden Winckels bande
voorszeyde goutsmeden ende merchantiers in heuren ghes-
wichte/balancken ende wercken ten minstē drie oft vier
mael des Jaers. Om alle aisulche abusyen te weeren/op
pene van te vallen inde boeten en amenden van hondert
goude Realen voorsz. eerste reyse / en voorsz. tweede reyse
in dobbel van dien/ende bouen dien arbitralijck gestraft
te worden.

Ordonneren voorts / en beuelen de generael meesters
van onser munte datse goede toelicht nemē op de Infrac-
teurs van dese onser tegenwoordige ordonnantie en per-
missie/als oock op de voorsz. Wisselaers/Goutsmeden/en
Siluermeden/om die te doen vervolghen en calendieren
by hentieden oft heuren gedeputeerden / naerboighende
hen instructie sonder verdach/gunste oft dissimulatie.

Insgelijck ordonneren en beuelen wy allen onse offi-
ciers elck binnen den bedijue van zijnder officie / goede
scherpe toelicht te nemen op de ouertreders van dese on-
se ordonnantie en permissie/en te calendieren voor de wet
houders van heure Jurisdicctie. Den welckē wy beuelen
en ordonneren wel scherpelijck datse te rugghe stellende
alle andere saken en affairen sommicelijck procederen/al-
leenlijck de waerheyt vande seyten bekent zijnde totter
condemnatie vande voorszeyde Infracteurs so gheringhe
als by de officiers met twee sufficiente getuyghen sal ge-
bleken zijn vande ouertredinghe / sonder de voorszeyde
Infracteurs tot andere exceptien te moghen admitteren
dan allecnelijck te segghen teghen de personen/henlic-
der getuyghen/oft hen depositien/al op de pene indien de
voorsz. Wethouders negligent waren de voorsz. iusticie
te administreren/van geprinceert te worden van heurlic-
der officien/ende gehoude voorsz. inhabil vā nemmermeer
officie te mogen bedienen.

Willende ende ordonnerēde voorts indien dat promp-
telijck blijck vande ouertredinghe van dese onse ordonnan-
tie/tsy dat de personen op de versche daet deuynde wor-
den

den/oft datter twee getuyghen zijn oft andersins daer vā
behoorlijck bijcht/die voozsz. ouertreder ghehouden sal
worden te namptiseren die boete aler hy ontfangen sal
wesen om hem in rechte te moghen opponeren / waer toe
hy bedwonghen sal worden realijcken ende metter daet/
so hy appzehenste van zynen persoon/ indien het van noo
de sy.

Ende want tverhooghen vander muntē eensdeels pro
ceddeert by de negligentie van onse officieren die henliede
neerslicheyt niet en doen int calengieren vande ouertre
ders onser ordonnancien henlieden excuserende op de ge
nerale transgressie vande voozsz. ordonnancien/so ist dat
wy onse Officieren beuelen te doen neerslich veruolch te
gen die Infraacteurs van dese onse ordonnantie ende per
missie op pene van heur officien ghepziueert te wordē/ en
inhabil te zijn van nemmermeer officie te moghen bedie
nen. En sulien heur officien impetrabel wesen sēder an
der declaratie/ oft sonder dat de officieren hen sullen mo
ghen excuseren/by ignozantie oit generale ende openbare
transgressie van de voozsz. ordonnancien / welke excusa
tie wy niet en willen in dit stuck henlieden eenichsins vā
weerden te wesen. Maer is ons meyninghe hierinne hen
lieden traecheyt en negligentie te straffen. Waer toe dat
alle officieren van Justitie/ Wethouderen en andere sullen
ghehouden wesen te doene den behoorlijcken Eedt dese
voozsz. ordonnantie te onderhouden in alle heure pointen
en artielen geene wtgesondert/ also haest als die publicatie
van dien sal gheschiet zijn.

Alle welcke penen en andere hier vozen verhaelt/sullen
gheapliceert worden in drien. Te weten/ een derdendeel
tonsen profijte/ vander derdendeel tot profijte vande aen
brengher/ en het ander derdendeel tot behoef vanden offi
cier die dexecutie doen sal.

**Hier nae volghen de Gonde ende
Stuere penningen by dese ordonnantie ende tollerantie
toeghelaten ende ghepermitteert.**

Den gouden Keael gheslaghen by Keyser Carolus de
vijfde/vā xlvj stucken int Croysche merc /tot iij.gul.
xij. stuquers.

Den Gouden Keael /gheslaghen by onsen tegenwoordige
Koninck Philips /van xlvj int merc / iij.gul. xij. stu.

Den haluen gouden Keael gheslaghen by Keyser Caro-
lus de vijfde/van lxx.een viij. deel int merc / ij.gul.
vij. stuquers.

Den haluen gouden Krael/gheslagen by onsen tegenwooz-
dighen Coninck Philips/van lxx.eē viij.deel int merc/
tot ij.gul.vj.stuy.

De goude Croone gheslagen by keysler Carolus de vijfde.
van lxxj. ende dize quaert int merc/ tot ij.gul.xvjs.stu.

De goude Croone gheslagen by onsen teghenwoordighe
Coninck Philips/ weecht als de voorgaende/ tot
ij.gul. xvjs. stuy.

Den grootē Keel van Oostenrijc van xvijs int Croysche
merck tot xiiij guld,

Den haluen nae aduenant,

¶ Vierendeel nae aduenant,

Dē dobbelē Roosen nobel geslagē in Engelāt / vā xviij. int
 merc / tot xiiij. g. viij. stu. gedurēde dē tijt ais dese navolgeā

En aēgaēde dese ij. roosen nobels vā Engelāt vā xxij. int
 merc / sullē mits sehere marcholijche redenen ons daertoe
 by aduylse als bouē genouuert hebbēde / getolierect wor
 dē / vooz dē tijt van ses maanden / op vij. gul. xiiij. stu.

Den haluen nae aduenant.

Dat vierde deel nae aduenant.

Den Henricus Robel van xxxvj. int merck/v.gul. xvj. st.

Den haluen nae aduenant.

Obierdedeel nae aduenant.

Den Vlaemischen Nobel van xxxvj. int merc. v. gul. xj. stu.

blauwzake nobel p b 28/11
 ge 4 cup. 14 1/3

Den haluen nae aduenant.

Chierendeel nae aduenant.

De Roosenobel van Gelrelât sullen voor dese reyse alleen
 lijk en sonder selue ghetrocken moghen worden in con-
 sequentie/ghetollereert worden oock voor den tijt van
 ses maenden/op vij.gul. xiiij. liuy.

Den haluen nae aduenant.

De Roosen nobel van Alrecht sullen vooz dese reyse alleen
lijch en sonder elstue getrocken te mogen worden in con-
sequentie/ghetolereert worden oock vooz den tijt van
les maenden/ op vij. gul. xiiij. stuy.

Den haluen nae aduenant.

Egulde Vlies van liij. en half int mere / tot iij. gu. xvij. stu.

Dit gulden Vlies weecht ende doet als den voorgaenden
tot iij. gul. xvij. stu.

Den Angelot gheslaghen in Enghelât van xlviii int troy-
sche merck / tot iij. gul. vij. stu.

Den haluen nae aduenant

Tbierde deel nae aduenant.

Den Angelot metter D opt schip / weecht als den boop
gaenden/tot **iiij.gul.iiij.stuy.**

Den gouden Castiliaen van liijs.int merck.
iiij.gul. xviiij.stuy.

Desen gouden Castiliaen weecht ende doet als de boog-
gaenden/tot iij.gul. xvij. stu.

Desen gouden Castiliaen weecht ende doet als den boog-
gaenden/tot iij.gul. xvij. stu.

De gouden Leeuw van Brabant merck/tot iij.gul. vij. stu.

De tweede derde deelen nide aduenant.

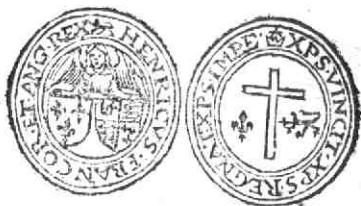
Den gouden Rydere van Ixx int merch / tot iij. gulden

Den Saluyt van Ixxij int merch / tot ij. gul. xviij. stu.

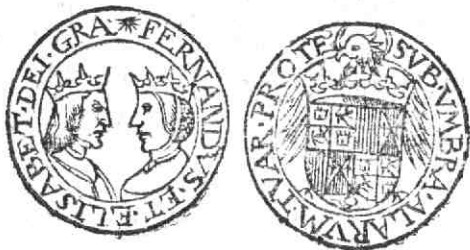
De twee deelen vanden Saluyt nâe aduenant.

Desen vier dobbelen ducact van Spaignien/ van xvijs.
 stucken int mercu/ tot xij. gul.

Desen acht naevolghende dobbel ducaten van Spaignien/
 van xxxv. stucken int mercu/ doen vij. gul.

Dobbel ducaten van Spaignien tot vij. gul.

Dobbel ducæet van Spaignien / tot vij. gul.

Dele navolghende vij. Spaensche en Hongersche ducaten
ende gheen ander / tot iij. gul.

Ducaten tot   liij. gul.

Ducaten tot   iij.gul.

Ducaten tot   iij.gul.

Ducatentdt

10 guld.

2

10:1

Ducaeten tot

ij. gul.

Ducaten tot

ii. guld.

Lij

duca

Ducatentot

th. gul.

Quaeten tot 17. guld.

Ducaeten tot iij. guld.

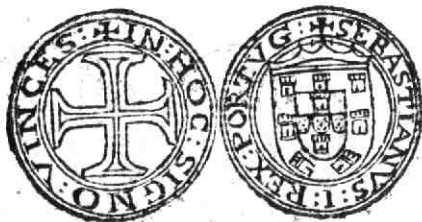
Den dobbelden Milreyes van Portugael / tot
vi guld.

Den Milreyes van Portugael tot iij. guld.

Milreyes van Portugael tot iij. gul.

Ducaet van Portugael/tot

ij.guld.

Ducaet van Portugael/tot

ij.guld.

De croone van Portugael metten corten cruyce/van lxxi. een ij. deel int merck/tot ij.gul. xvij. stu.

Croone van Portugael metten langen cruyce van ghelijcke ghewichte tot ij gul. xvi. stu.

Deſe navolgende xxiij. dobbel ducaten van Italiē/
 van xxxvi. ſat Troysche merch/tot v. gul. xvi. ſtuy.

Dobbel duraten tot v. gul xbi. lxx.

Dobbel ducaten tot

v. gul. xvi. stu.

Dobbel Ducaten tot

v. gul. xvi. stuys.

Dobbel Ducaten tot

v. gul. s. vi. sta.

Dobbel ducaten tot

v. gul. xvi. stuy.

Dobbel ducaten tot

v. gul. xvi. stg.

Dese navolgende lxx. Italiaanfche Ducaten / van lxxij.
int Troyfche merck / tot H. gul. cxiij. ſt.

Ducaten tot 9. gul. xvij. stuy.

D Ducat

Incanten tot .ii. gul. xviii. stuys.

Ducaten tot 4. gul. xviij. fluy.

D 4 duca

Ducaten tot 4. gul. xviii. fluy.

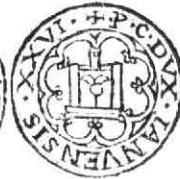
Ducaten tot q. gnl xviij. fluy.

D iij

Duca

Ducaten tot   ii.gul.xviij.fluy.

Ducaten tot ij. gul xvij. stuy.

Ducaten tot

ij. gal. xvij. fluy.

Ducaten tot

fl. gul. xviii.

Ducaten tot 11.gul. xvij. stu.

Dese nauolghende xiiij. Franche Sonne
Croonen/ van 1771. en dzy quaert int merck
tot 11.gul x vij. stu.

Croonen tot

ñ.gul.xvz.stuy.

Croonen tot

ij. gal. vyz. stuy.

De oude Franſche Croone van lxxij. int merck
 tot ij. gul. xiiij. ſcup.

Deſe nauolgheude v. dobbel Piſtoletten/ tot
 v. gul. viij ſcup.

Dobbel pistoletten tot v. gul. vij. stuyl.

Deze navolgende vij pistoletten / van lxxij. stuyl
merck tot v. gul. xiiij. stuyl.

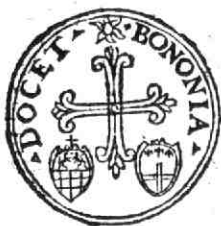

Philippus Rex Aragonum et Siciliae

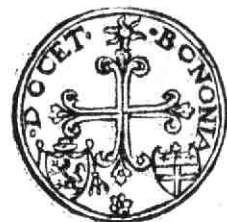
Bischoffen tot 11. gul xiiii. stuy.

9 ff. c. l. l. t. o. s.

8. g. d. s. i. c. f. u. g.

Discolentor

q. gul. rit. f. fuy.

Pissolethen tot

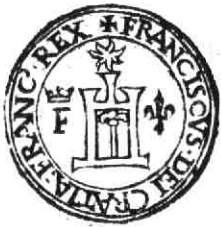
q. gul. xiiij. ſty.

Fiscolletten tot 4 gul xliij stuy.

Pistolethen tot 8. gul. xliij. stuver.

Wolften tot 4.gul.xiiij.stuy.

Wapen van leij. in merck/ to 4.gul.xiiij stuy

Den niefwen dobbelē Nederlantfchen gulden/
 van lezzi feuentien achtender: ichte deel int
 merck tot 11. gul. iij. fluy.

Den haluen nar aduenant.

Deze navolgende Andytee gulden/ van lezzi
 int merck tot 11. gul. iij. fluy

Andries guldens tot 4.gul.164.164.

Den haluen nae aduenant,

Den Guilhelmus Eschilt van Ixxij. int merck
tot ij. gul. iij. stuyl.

Dese navolgende Ixxij. Goutguldens van Duytsland
van Ixxij. int Troyfche merck tot ij. gul. iij. stuyl.

f

Goud

Goufguldenen tot 17. gul. 17. stuver.

Goutguldens tot 15. gul. iij. stuy.

Geveuldene tot d. gul in Aug.

Centguldenentot 1. gul. iij. stuyl

Goufguldenen tot

ij.gul.ij. stuyp.

Goutguldener tot 4.gul. 17 stuyl

Goutguldenen tot

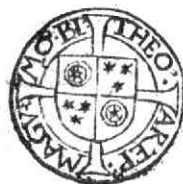
9. gul. 13. stuys.

Gautguldenen tot 11. gul. 11. stuyl.

Goutguldenen tot 1/2 gul in 1/2 stuys.

Gautguldenen tot 8. gul. 16. stuyl.

Goutguldenen tot 8. gul 12. stu.

Gourguldenen tot 1 gul. 1/2 stuys.

Goutguldenen tot 8.gul 15. stuys.

Gautguldenen tot 4 gul. 4. stuyc.

Goutguldenen tot 1. gul in. fluy.

Den Leuenschē Deeter vā lxxvij. int mere / tot i. gu. r. lra.

Deſe navolghende D'hiſtippus guldens vā lxxiiij. int mere / tot i. gul. ebij. ſtup.

Philips gulden tot i.gul.xvij,fluy.

Den haluen nae aduenant.

De Joānes Schilt van lxxij. int merc/tot i.gul.xviij.

Den Philips Linckaert van lxxvj. int merckē tot i.gul.xij. stuyl.

Dele Davids guldens van lxxvj. int merckē tot i.gul.xvj. stuyl.

Dauids gulden tot j.gul.xviij.stuy.

den Gelderschen Rijder van lxxviij. en seuen xvij. ghes
beelte int merck/tot j.gul.xij.stuy.

den Fredericus Bepers gulden van lxxviij. intmerck?
tot j.gul.xj.stuy.

Deſe nabolghende xi. guidents van Lampen / deuerter en
 Swol / tot .i. gul. xij. ſtuy.

Gulden van Cammen/Deventer en Zwol/
tot i.gul. xij. stuyl.

Guldens van Lampen/Deuenter en Swol/
tot i.gul.xij.stuy.

Den Postulaet van Bourbon/van lxxxi.int merck/
tot i.gul.iiii.stuy.

Den Postulaet metter Latten/weccht als den booy
gaende/tot i.gul.iiii.stuy.

Den Arnoldus gulden van xcij.int merck/
tot i.gul. iij.stuy.

Hier nae volcht de Silueren Munte.

Den Philippus Daelder tot *ii. gul. b. stuy.*

Den haluen tot *xxiis. stuy.*

Coifde deel tot *ix. stuy.*

Chiende deel tot   iiiij. stu.

Het twintichste deel tot   ij. stu. een oort.

Oveertichste deel tot   i. stu. een negen.

Den Voergoenschen daelder tot xii. stu.

Den haluen tot xxi. stu.

Obierendael tot x. stu. een oest.

6 Luk' d'aelve mit 38 7 1/2 10 10 10 10

Den nieuwen Staten daer der tot xxxvi. stuy.

Den haluen tot xviii. stuy.

Et vierendeel tot ix. stuy.

Tachtste deel tot iiiij. stu.

Elfthiende deel tot ii. stu. een oort.

Den nieuwen Staten stuiver tot een stu. een negeman.

Den haluen nae aduenant.

Ende aengaende den Hollantschen daelder midts sehere
 pregnante redenen ons by advyse en deliberatie ais vo-
 ren gemouuert hebbende / sal dien vooz de eerste naesco-
 mende dnye maenden nae de publicatie van desen / ghe-
 permittteert en getollereert worden vooz xxxij. stuy.
 En dander dnye maenden daer nae alleenlijck
 vooz xxxij. stuy.

Den Gelderschen daelder sal vooz de naestcomende ses
 maenden getollereert worden vooz xxx. stuy.

Den Utrechtschen daelder sal voer de naest toecomende
 ses maenden getouereert worden voer xxx. fluy.

Dele thien na'volghende daelders sullen a' ee nlich cours
 en zanch heboen / achterboighende t'p. daer /
 tot x. j. fluy.

417

Dese vijft. navolghende daelders/ sullen midts sekere pre-
 gnante en merchlijche redenen wille/ ons by aduyse en
 deliberatie als voer daer toe ghemoueert hebbende/ als
 ooch om de ghemeente van woerder schade te verhoede
 alleenlijck cours en ganch hebben in dese siederlanden/
 tot negenendertich huyuers verbiedende voer alle an-
 dere daelders hier niet in pze te ghetit/ voer billioen.

39 R

39 R

De Carolus n tot gulde xxx. stu.

Carolus guidenstot xxx. stu.

Carolus gulden tot xxx. stu.

De franche francken tot xvi. stu.

Den vier stuvers penninck tot vi. stu.

Desen vier stuvers penninck tot vij. stu.

Spaenschen Keael tot xxxvi. Iuy.

Spaenschen Keael tot xxxvi. Iuy.

Spaenschen Keael tot xxxiii. Iuy.

Spaenschen Keael tot xviii. huy.

Spaenschen Keael tot ix. huy.

Spaenschen Keael tot iiii. huy.

Keael tot iiiis. sup.

Keael tot iiiis. sup.

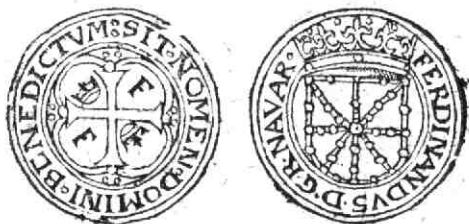
Spaensche Keael tot iiiis. su.

Spaenschen Krcel tot iiiij. stu.

Spaenschen Krcel tot iiiij. stu.

Silueren Vlies oft ouden dize stuy. penninck
tot iiiij. stuy.

Silueren blies oft ouden dype stuy. penninck/
tot iiii. stuy.

Die dype stuy. Carolus tot iiii. stuy.

Deze iij navolgende dobbele Bzaspenninghen
tot iii. stuy. een half.

Dobbele Waspennighen tot iii. stuy. een half.

Dese nauoghende v. dobbel Cicryfers tot iii. stuy.

Dobbel Vierpers tot iii. stuyp.

Dele naboiigende dije enckel vierpers tot twee blanché.

Enckel bieryfers tot twee blancken.

Dobbelen stuyuer, tot iij. stuy.

En twee blancx penninck tot ij. stu. en oort.

Dese naevolghende dzye halve realen tot ij. stu. een oort.

Den Waspenninck tot twee blancken een oort.

Den haluen nie aduenant.

Dele iiii. nauotghende dobbete Sasseyers
tot tweeblancken een oort.

Dobbel Saffener tot

13. stuy. een oort.

Deze nauvolghende stuyuers tot eenen stuy. en haluen,

Deſe naeuolghende Ruyterſche blancken / oft enckel
 Galleners tot een blanck en negeman.

Deſe naeuolghende halve ſtuyvers / tot een blanck

Halve stuyners tot een blancs.

Oithens.

Oithens.

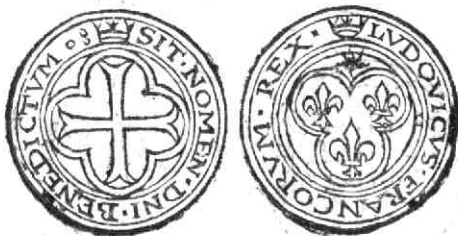
Regemanneken.

Regemanneken.

Deze navolgende Fransche stupuers tot een blanche,

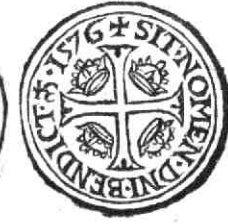
Dese nauolghende Franſche ſtuyuers / tot een blanche,

Fransche stuyvers tot een blanche.

Frānsche stuyvers tot een blānche.

Fransche stuycers tot een blanche.

Looperen doot: en oft rij, mijten Vlaems.

Looperen negemannen, oft bi, mijten Vlaems.

Looperen iii, mijte Brabants/ oft ii, mijten Vlaems.

Loperen, vi. mijte Brabants/ oft iiii. mijten Vlaems;

Loperen dnye mijte Brabants/ oft ij. mijten Vlaems.

Loperen iij. mijte Brabants/ oft ij. mijten Vlaems.

f 3 R 3 d.

Ende om te beter alle fraude te verhoeden / de haghē muntē en ander valsche ende gheconterfeyte penningē wt te sluyten / hebben gheordonneert ende ghestatucert by aduylse ende deliberatie als voer / datmen voortāen ende duerend den tijt van dese permissie ende tollerātie / egeē nieuwe goude oft siluere penninghen muntē en sal / maer ouer al herbatten de gouden Conink Croone mids die schickende oft alierende op de maniere vande Fransche Croone / met de gewoonlijcke effigien.

En aengande siluere gelt datmen anders niet muntē en sal / danden Philippus daeler met zijne ghedeelten tottet veertichste deel toe inclusie / mette ghewoonlijcke effigien / met conditie dat alle Muntmeesters / muntende xx. merck meer oft min van hecle oft halue Philippus dalers mede sulien moeten muntē alle dander ghedeelten naer aduenant.

Ende op dat tselfde te beter geeffectucert en onderhouden mach worden en alle fraude verhoet / hebben by onse beslotene brieuen ouer sekeren tijt gheordonneert en ordonneren anderwerk mids desen / dat alle andere Muntijfers / behaluen die vande voorsz Croone ende Philippus daler met zijne ghedeelten soo wel van Loper / Siluer als Gout opghenomen en ghecasseert sullen worden / op datmen daerop niet meer en munte.

Ontbieden daerom ende beuelen onsen zeer lieuen en ghetrouwen den voorsz van onsen Raede vā Statē / hooft President en luyden van onsen secreten Raede / Cancelier ende luyden van onsen Raede in Brabant / Stadtholder / Lantseker en luyden van onsen Raede in Gelderland / President en luyden van onsen Raede in Vlaendren / Stadtholder / President en luyden van onsen Raede in Holland / Stadtholder / President en luyden van onsen Raede inriesland / Stadtholder / Cancelier ende luyden van onsen Raede in Duerijsel / Stadtholder van Groeninghen / Stadtholder / President en luyden van onsen Raede t Utrecht / Bail iij van Doornicke / Rentmeesters van Brout en Westerschelt in Seelant. Ende allen anderen onsen Rechteren / Justicierē en Officierē / en dien van onsen Vassallen haere Stadthouders en elcken van hen besondere soor
hen

hen toebehooren sal dat sy dese onse seghenwoordighe oꝝ
Donnantie / permissie ende verbodt doen condigen / wtroes
pen en publiceren / eick binnen de limiten vā zinder iuris
dictie en officie . Bevelende allen en eenen yeghelijcken
te onderhouden en obserueren / alle de puncten en articien
hierinne begrepen / naer hare vorme en inhouden / procedes
rende en doende procederen tegens de overtreders en on
ghehoorsame by executie vande penen bouen verhaelt / son
der eenige gunst / dissimulatie ofte verdrach . Des te doene
met diesser aendleest / geuen wy v volcomen macht / autoꝝ
teyt en sonderling beuel .

Ontbieden en beuelen eenen yeghelijcken dat sy hen sel
ue doende ernste lijk verstaen ende obedieren : want ons
alsoo ghelieft . Des toezonden hebben wy onsen zeghel
hier aen doen hanghen . Ghegheuen in onser stad van

Antwerpen den xix. dach van Desember / int iaer ons

Heeren duysent vijf hondert negēentseuētrich .

Ende van onse Rijken / te weten van

Spaignien / Sicilien / etc. het xxiiij .

Ende van Napels

het xxvj .

Onderteeckent

J. van Alseliers .

¶ Beminde Lezer.

Aengesien ick in mijn laetste boeckken vande gevalueerde Figuren / beloest hadde zeker **Chesoor** ofte **Schat** der **Gouden** ende **Silueren** penninghen te laten wt gaen / soo ist dat ick met alder neerslicheyt voibrecht hebbe / tselue om v te gherieuen.

